

מסורת הש"ס

הכונס פרק ששי בבא קמא

גה.

עין משפט
גר מצוה

מב א ב ג ד מ"י פ"ג
מהלכות טקי מחון
הלכה יא סג עין פי
טושיע ח"מ סימן של
ספיק 6:
לב ה מ"י ע"ס הלכה יב
וע"י הכנסת ונתינת
טושיע ע"ס ספיק 3:

לא מבטיח אכלה דמשלמת. מיהא מה שנהניט אע"ג דלא פשע בשמירתה דהא נהניט: אכל נחבט. דאפי' ביהאי הזיקא אנטסה הוא: אימא. האי צעל השדה מנבית ארי מנכסי חבירו הוא שהזיל את צמח חבירו שלא נחבט נקרקע ומלוה הוא דעבד ומידי לא לשקול קמ"ל: שטחלקה במימי רגליה. מרה"ר לגינה דחוסא דלא סלקא אדעמיה הוא: לא ענו. דמה שנהניט הוא דמשלמת ולא מה שהזיקה: אלא. שאכלה מיד באותה ערוגה שנפלה ע"ס דכיון דאנטסה היא נפילה אנטסה היא נמי באפילה דכיון דחיא לתבויה חומה לא מוקמה אנפשה: אכל. הלכה מערוגה לערוגה ואכלה משלמת מה שהזיקה: אימא עד שפלא לדעס. שדעו הנעלים שינאח: וסחור לדעס. שלא נעל בפניה כרואו: אלא כיון שינאח לדעס. שדעו נתינאח: אף על גב שחורה שלא לדעס. דהשתא לא סגי לה בשמירה פחותה דאמר ליה כיון דילפא כו': סתלו כשפיעס. בגלו ליה היה לו לשמרה שלא תכנס ותאכל: ופוטו באונס. לא היה יודע שחל: ולאסטמורי

לא מבטיח קאמר לא מבטיח אימא דמשלמת מה שנהניט אבל נחבטה אימא מבריה ארי מנכסי חבירו הוא ומה שנהניט נמי לא משלם קמ"ל ואימא ה"ג מבריה ארי מנכסי חבירו מדעתו הוא האי לאו מדעתו אי נמי מבריה ארי מנכסי חבירו לית ליה פסידא האי אית ליה פסידא היכי נפל רב כהנא אמר ביהוהלקה במימי רגליה רבא אמר שדחפתה חברתה מ"ד שדחפתה חברתה כל שכן שהוהלקה במימי רגליה ומאן דאמר שהוהלקה במימי רגליה אבל דחפתה חברתה פשעה ומשלמת מה שהזיקה דא"ל א"יביעי לך עכוורי חרא חרא אמר רב כהנא לא שנו אלא באותה ערוגה אבל מערוגה לערוגה משלמת מה שהזיקה ורבי יוחנן אמר ר"פ מערוגה לערוגה ואפילו כל היום כולו עד שתצא ותחזור לדעת א"ר פפא לא תימא עד שתצא לדעת ותחזור לדעת אלא יכיון שיצתה לדעת שלא לדעת מ"ט דא"ל כיון דילפא כל אימת דמשחמטא להתם רהטא: ירדה כדרכה והזיקה משלמת מה שהזיקה: בעי רבי ירמיה ירדה כדרכה והזיקה במי ירדה מהו אליבא דמאן דאמר בתחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב לא חיובי לך כי חיובי לך אליבא דמאן דאמר בתחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור מאי מי אכריזין ביון דתחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור או דלמא הכא כולה בפשיעה הוא דכיון דקא חזי דקריבה לה למילד איבעי ליה לנפורה ולאסטמורי

אע"ג דמן הדין היה פטור מ"מ תקנת חכמים הוא שישלם לו כדי שישיב אבידתו של חבירו אבל פורע חובו אין לנו לעשות תקנה ע"י זה דהא הכא בשמעתין משמע דאי היה מדעתו היה חשיב מנבית ארי ולא היה נטול כלום אעפ"י שהוא מזיל חבירו מן ההפסד לא עשו תקנה וגרסא לר"י דמנבית ארי שאינו נטול שכן היינו כשאין הדבר ברור שיצא לידי הפסד כגון שהארי רחוק ואין יודע אם יצא כאן הארי אם לא ואין מזילו אלא מדאגה ומן הפסד שדואג שמה יצא אכל אם הדבר ברור שיצא לידי הפסד ולידי דריסת הארי או מזיל מפי הארי ע"כ נטול שכן כמו שטף נהר חמור חבירו וכן דשמעתין מיירי שהזילו ויקות מעצב בעלמא שאין צעל הנהמה רואה שחכט צמחיו ונתערב אע"פ שלא היו דמיה נפחתין נכך ולכן היה נחשב מנבית ארי אי היה מדעתו ופורע חובו אין מזילו מהפסד דמה שהיה הלוה זקוק לפרעו אין זה הפסד שהרי נחמיב לו ואינו מזילו אלא מעצב בעלמא וחשיב מנבית ארי א"ג דמפרס עממא צירושלמי דכחונות (פ"ג) וצנדרים (פ"ד) מסיפסא הוינא ליה ומחיל ליה ואפי' נבשכחין מסיפס הוינא ליה ויחיב ליה משכחי ואפי' צנ"ח דוחק עלמו מסיק לה צירושלמי וגרסה דהעטס משום שיכול לומר לו הייתי מוצא הרבה בני אדם שהיו פורעין עכו"ר כי דרך אהובים שמרממים על אהוביהם להזיל מן הצער הזה דהיינו מעין אומן טעם והא דקרי בחוקת הבנים (צ"ג דף ע"ג.) מנבית ארי נתן כרוך והועיל נטל כרוך והועיל דסבר מינה מיהא הוציא מינה מיהא אע"פ שמזילה מהפסד שהיה נהר שוטפה לא נקט לשון מנבית ארי לענין שיפטר חבירו משכר הברכות אלא כלומר דאין זה חוקה דאין זה מיקון כמו רפך בה פורתא או על גדר ופרך אלא מגין עליה פורתא שלא תכל ליה לקול ורבינו גרשון ספק בהשוכה אחת על אנט עכו"ס שאנט ביתו של ישראל וכן ישראל אחת ממנו שלא יחזיר לנעלים בהנא חוב ומחמת חוב ומחמת אנפרות אין בו משום סיקריקון שאם החזיק עכו"ס נקרקע של ישראל מחמת חוב שהיה לו עליו או מחמת אנפרות בגול בעלמא ואינו מסור בידו להרגו אין בו דין סיקריקון אפילו אם שהה י"ב חדש לתת רביעי לנעלים כתיקון חכמים אלא מחזיר לו הקרקע בחנם דכיון דאין כאן סיקריקון לא נמר ומקי מידי ואע"ג דשהתה י"ב חדש לא בא לו שעה לכופו הלא כן מנבית ארי אמר דלא מבטיח אפילו אם קנאו ישראל לא היה חור לנעלים לטולם שהיה מוכרו או נטמן לעכו"ס אחר והיה אבד מן הנעלים לגמרי דלא חשיב מנבית ארי כיון שמזילו מן ההפסד ואפי' קנאו בשווי מזילו מהפסד הוא כמו מקדים צרועים ובמקלות בשכר דאמרינן שנתן שכר עד כדי דמיה ונ"מ לכשרא דחיותא או לטרחא יתירתא אלא אפי' יודע ודאי שאם לא מהדר זה לקנות היה חור לנעלים בדמיה הללו כל שעה שירצו דהשתא אין מזילו מן ההפסד אעפ"כ אין לדמותו כלל למנבית ארי דכיון שילא הבית מחוקת ישראל ובה ליד הנכרי חיה מוציאו מיד הנכרי ומחזירו ליד ישראל לא דמי למנבית ארי ונטול מה שהנהו ואותם היהודים הנכרים מעירם והשר מחזיק קרקעיהם שאין בהן טסקאות ואפי' יש בהן טסקא אלא הניח הקרקעות ביד אחרים לפיכך מן טסקא אומר ר"י שאם בא ישראל וקנאו מיד השר מחזירם לנעלים ונטול מה שהנהו דאין זה דינא דמלכותא אלא גזילה כי ראינו במדינה שפסדינומי שמשפט היהודים לעמוד כמו פרחים בכל מקום שירצו וצדן מלכותא היו חופסין שלא יחזיק המושל בנחלתם היהודים כשיצאו מעירו וכן היו נוהגין בכל ארץ צורגוי"א ואם יש שר שכל לשנות את הדין ולעשות דין לעצמו אין זה דינא דמלכותא שהרי זה הדין אין הגון כלל ודמיה למוכס שאין לו קצבה (לקמן דף ק"ג.) והיא שמשני נכסי חבירו אין דומה כלל למנבית ארי כגון יורד לתוך שדה חבירו ונטעו שלא ברשות ומקף את חבירו משלם רוחותיה וכו' והוא דהאומנין (צ"ג דף ע"ג.) השוכר את הפועל לעשות בשלו והרעהו בשל חבירו דנטול מבשל הבית מה שהנהו ואין להקשות בשטף נהר חמור חבירו למה אין לו אלא שכרו למה אין לו כל הפסדו דכיון דבעל חמור עומד עם מה לנו לעשות לו תקנה שלא מדעתו אם ירעה יתנה (ע"ס) המזיל לשלם חמורו ועוד דע"כ מיירי ביכול להזיל על ידי הדחק דא"כ לימא ליה מהפקר קזיכנא כדאמרינן התם על חבית של דבש ומ"מ שכרו נטול זה דמתמתת יתא ליה שכל מי שזיל יטול עמו כל זמן שלא יתנה בידו אין יכול להזיל אלא ע"י הדחק: לא שנו אלא באותה ערוגה. דכיון שפילה באותה ערוגה צאונס אינו חייב להעלותה מאותה ערוגה אבל מערוגה לערוגה הוי כשדה אחר: שמן

לדעת ותחזור לדעת אלא יכיון שיצתה לדעת שלא לדעת מ"ט דא"ל כיון דילפא כל אימת דמשחמטא להתם רהטא: ירדה כדרכה והזיקה משלמת מה שהזיקה: בעי רבי ירמיה ירדה כדרכה והזיקה במי ירדה מהו אליבא דמאן דאמר בתחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב לא חיובי לך כי חיובי לך אליבא דמאן דאמר בתחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור מאי מי אכריזין ביון דתחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור או דלמא הכא כולה בפשיעה הוא דכיון דקא חזי דקריבה לה למילד איבעי ליה לנפורה ולאסטמורי

אע"ג דמן הדין היה פטור מ"מ תקנת חכמים הוא שישלם לו כדי שישיב אבידתו של חבירו אבל פורע חובו אין לנו לעשות תקנה ע"י זה דהא הכא בשמעתין משמע דאי היה מדעתו היה חשיב מנבית ארי ולא היה נטול כלום אעפ"י שהוא מזיל חבירו מן ההפסד לא עשו תקנה וגרסא לר"י דמנבית ארי שאינו נטול שכן היינו כשאין הדבר ברור שיצא לידי הפסד כגון שהארי רחוק ואין יודע אם יצא כאן הארי אם לא ואין מזילו אלא מדאגה ומן הפסד שדואג שמה יצא אכל אם הדבר ברור שיצא לידי הפסד ולידי דריסת הארי או מזיל מפי הארי ע"כ נטול שכן כמו שטף נהר חמור חבירו וכן דשמעתין מיירי שהזילו ויקות מעצב בעלמא שאין צעל הנהמה רואה שחכט צמחיו ונתערב אע"פ שלא היו דמיה נפחתין נכך ולכן היה נחשב מנבית ארי אי היה מדעתו ופורע חובו אין מזילו מהפסד דמה שהיה הלוה זקוק לפרעו אין זה הפסד שהרי נחמיב לו ואינו מזילו אלא מעצב בעלמא וחשיב מנבית ארי א"ג דמפרס עממא צירושלמי דכחונות (פ"ג) וצנדרים (פ"ד) מסיפסא הוינא ליה ומחיל ליה ואפי' נבשכחין מסיפס הוינא ליה ויחיב ליה משכחי ואפי' צנ"ח דוחק עלמו מסיק לה צירושלמי וגרסה דהעטס משום שיכול לומר לו הייתי מוצא הרבה בני אדם שהיו פורעין עכו"ר כי דרך אהובים שמרממים על אהוביהם להזיל מן הצער הזה דהיינו מעין אומן טעם והא דקרי בחוקת הבנים (צ"ג דף ע"ג.) מנבית ארי נתן כרוך והועיל נטל כרוך והועיל דסבר מינה מיהא הוציא מינה מיהא אע"פ שמזילה מהפסד שהיה נהר שוטפה לא נקט לשון מנבית ארי לענין שיפטר חבירו משכר הברכות אלא כלומר דאין זה חוקה דאין זה מיקון כמו רפך בה פורתא או על גדר ופרך אלא מגין עליה פורתא שלא תכל ליה לקול ורבינו גרשון ספק בהשוכה אחת על אנט עכו"ס שאנט ביתו של ישראל וכן ישראל אחת ממנו שלא יחזיר לנעלים בהנא חוב ומחמת חוב ומחמת אנפרות אין בו משום סיקריקון שאם החזיק עכו"ס נקרקע של ישראל מחמת חוב שהיה לו עליו או מחמת אנפרות בגול בעלמא ואינו מסור בידו להרגו אין בו דין סיקריקון אפילו אם שהה י"ב חדש לתת רביעי לנעלים כתיקון חכמים אלא מחזיר לו הקרקע בחנם דכיון דאין כאן סיקריקון לא נמר ומקי מידי ואע"ג דשהתה י"ב חדש לא בא לו שעה לכופו הלא כן מנבית ארי אמר דלא מבטיח אפילו אם קנאו ישראל לא היה חור לנעלים לטולם שהיה מוכרו או נטמן לעכו"ס אחר והיה אבד מן הנעלים לגמרי דלא חשיב מנבית ארי כיון שמזילו מן ההפסד ואפי' קנאו בשווי מזילו מהפסד הוא כמו מקדים צרועים ובמקלות בשכר דאמרינן שנתן שכר עד כדי דמיה ונ"מ לכשרא דחיותא או לטרחא יתירתא אלא אפי' יודע ודאי שאם לא מהדר זה לקנות היה חור לנעלים בדמיה הללו כל שעה שירצו דהשתא אין מזילו מן ההפסד אעפ"כ אין לדמותו כלל למנבית ארי דכיון שילא הבית מחוקת ישראל ובה ליד הנכרי חיה מוציאו מיד הנכרי ומחזירו ליד ישראל לא דמי למנבית ארי ונטול מה שהנהו ואותם היהודים הנכרים מעירם והשר מחזיק קרקעיהם שאין בהן טסקאות ואפי' יש בהן טסקא אלא הניח הקרקעות ביד אחרים לפיכך מן טסקא אומר ר"י שאם בא ישראל וקנאו מיד השר מחזירם לנעלים ונטול מה שהנהו דאין זה דינא דמלכותא אלא גזילה כי ראינו במדינה שפסדינומי שמשפט היהודים לעמוד כמו פרחים בכל מקום שירצו וצדן מלכותא היו חופסין שלא יחזיק המושל בנחלתם היהודים כשיצאו מעירו וכן היו נוהגין בכל ארץ צורגוי"א ואם יש שר שכל לשנות את הדין ולעשות דין לעצמו אין זה דינא דמלכותא שהרי זה הדין אין הגון כלל ודמיה למוכס שאין לו קצבה (לקמן דף ק"ג.) והיא שמשני נכסי חבירו אין דומה כלל למנבית ארי כגון יורד לתוך שדה חבירו ונטעו שלא ברשות ומקף את חבירו משלם רוחותיה וכו' והוא דהאומנין (צ"ג דף ע"ג.) השוכר את הפועל לעשות בשלו והרעהו בשל חבירו דנטול מבשל הבית מה שהנהו ואין להקשות בשטף נהר חמור חבירו למה אין לו אלא שכרו למה אין לו כל הפסדו דכיון דבעל חמור עומד עם מה לנו לעשות לו תקנה שלא מדעתו אם ירעה יתנה (ע"ס) המזיל לשלם חמורו ועוד דע"כ מיירי ביכול להזיל על ידי הדחק דא"כ לימא ליה מהפקר קזיכנא כדאמרינן התם על חבית של דבש ומ"מ שכרו נטול זה דמתמתת יתא ליה שכל מי שזיל יטול עמו כל זמן שלא יתנה בידו אין יכול להזיל אלא ע"י הדחק: לא שנו אלא באותה ערוגה. דכיון שפילה באותה ערוגה צאונס אינו חייב להעלותה מאותה ערוגה אבל מערוגה לערוגה הוי כשדה אחר: שמן

אע"ג דמן הדין היה פטור מ"מ תקנת חכמים הוא שישלם לו כדי שישיב אבידתו של חבירו אבל פורע חובו אין לנו לעשות תקנה ע"י זה דהא הכא בשמעתין משמע דאי היה מדעתו היה חשיב מנבית ארי ולא היה נטול כלום אעפ"י שהוא מזיל חבירו מן ההפסד לא עשו תקנה וגרסא לר"י דמנבית ארי שאינו נטול שכן היינו כשאין הדבר ברור שיצא לידי הפסד כגון שהארי רחוק ואין יודע אם יצא כאן הארי אם לא ואין מזילו אלא מדאגה ומן הפסד שדואג שמה יצא אכל אם הדבר ברור שיצא לידי הפסד ולידי דריסת הארי או מזיל מפי הארי ע"כ נטול שכן כמו שטף נהר חמור חבירו וכן דשמעתין מיירי שהזילו ויקות מעצב בעלמא שאין צעל הנהמה רואה שחכט צמחיו ונתערב אע"פ שלא היו דמיה נפחתין נכך ולכן היה נחשב מנבית ארי אי היה מדעתו ופורע חובו אין מזילו מהפסד דמה שהיה הלוה זקוק לפרעו אין זה הפסד שהרי נחמיב לו ואינו מזילו אלא מעצב בעלמא וחשיב מנבית ארי א"ג דמפרס עממא צירושלמי דכחונות (פ"ג) וצנדרים (פ"ד) מסיפסא הוינא ליה ומחיל ליה ואפי' נבשכחין מסיפס הוינא ליה ויחיב ליה משכחי ואפי' צנ"ח דוחק עלמו מסיק לה צירושלמי וגרסה דהעטס משום שיכול לומר לו הייתי מוצא הרבה בני אדם שהיו פורעין עכו"ר כי דרך אהובים שמרממים על אהוביהם להזיל מן הצער הזה דהיינו מעין אומן טעם והא דקרי בחוקת הבנים (צ"ג דף ע"ג.) מנבית ארי נתן כרוך והועיל נטל כרוך והועיל דסבר מינה מיהא הוציא מינה מיהא אע"פ שמזילה מהפסד שהיה נהר שוטפה לא נקט לשון מנבית ארי לענין שיפטר חבירו משכר הברכות אלא כלומר דאין זה חוקה דאין זה מיקון כמו רפך בה פורתא או על גדר ופרך אלא מגין עליה פורתא שלא תכל ליה לקול ורבינו גרשון ספק בהשוכה אחת על אנט עכו"ס שאנט ביתו של ישראל וכן ישראל אחת ממנו שלא יחזיר לנעלים בהנא חוב ומחמת חוב ומחמת אנפרות אין בו משום סיקריקון שאם החזיק עכו"ס נקרקע של ישראל מחמת חוב שהיה לו עליו או מחמת אנפרות בגול בעלמא ואינו מסור בידו להרגו אין בו דין סיקריקון אפילו אם שהה י"ב חדש לתת רביעי לנעלים כתיקון חכמים אלא מחזיר לו הקרקע בחנם דכיון דאין כאן סיקריקון לא נמר ומקי מידי ואע"ג דשהתה י"ב חדש לא בא לו שעה לכופו הלא כן מנבית ארי אמר דלא מבטיח אפילו אם קנאו ישראל לא היה חור לנעלים לטולם שהיה מוכרו או נטמן לעכו"ס אחר והיה אבד מן הנעלים לגמרי דלא חשיב מנבית ארי כיון שמזילו מן ההפסד ואפי' קנאו בשווי מזילו מהפסד הוא כמו מקדים צרועים ובמקלות בשכר דאמרינן שנתן שכר עד כדי דמיה ונ"מ לכשרא דחיותא או לטרחא יתירתא אלא אפי' יודע ודאי שאם לא מהדר זה לקנות היה חור לנעלים בדמיה הללו כל שעה שירצו דהשתא אין מזילו מן ההפסד אעפ"כ אין לדמותו כלל למנבית ארי דכיון שילא הבית מחוקת ישראל ובה ליד הנכרי חיה מוציאו מיד הנכרי ומחזירו ליד ישראל לא דמי למנבית ארי ונטול מה שהנהו ואותם היהודים הנכרים מעירם והשר מחזיק קרקעיהם שאין בהן טסקאות ואפי' יש בהן טסקא אלא הניח הקרקעות ביד אחרים לפיכך מן טסקא אומר ר"י שאם בא ישראל וקנאו מיד השר מחזירם לנעלים ונטול מה שהנהו דאין זה דינא דמלכותא אלא גזילה כי ראינו במדינה שפסדינומי שמשפט היהודים לעמוד כמו פרחים בכל מקום שירצו וצדן מלכותא היו חופסין שלא יחזיק המושל בנחלתם היהודים כשיצאו מעירו וכן היו נוהגין בכל ארץ צורגוי"א ואם יש שר שכל לשנות את הדין ולעשות דין לעצמו אין זה דינא דמלכותא שהרי זה הדין אין הגון כלל ודמיה למוכס שאין לו קצבה (לקמן דף ק"ג.) והיא שמשני נכסי חבירו אין דומה כלל למנבית ארי כגון יורד לתוך שדה חבירו ונטעו שלא ברשות ומקף את חבירו משלם רוחותיה וכו' והוא דהאומנין (צ"ג דף ע"ג.) השוכר את הפועל לעשות בשלו והרעהו בשל חבירו דנטול מבשל הבית מה שהנהו ואין להקשות בשטף נהר חמור חבירו למה אין לו אלא שכרו למה אין לו כל הפסדו דכיון דבעל חמור עומד עם מה לנו לעשות לו תקנה שלא מדעתו אם ירעה יתנה (ע"ס) המזיל לשלם חמורו ועוד דע"כ מיירי ביכול להזיל על ידי הדחק דא"כ לימא ליה מהפקר קזיכנא כדאמרינן התם על חבית של דבש ומ"מ שכרו נטול זה דמתמתת יתא ליה שכל מי שזיל יטול עמו כל זמן שלא יתנה בידו אין יכול להזיל אלא ע"י הדחק: לא שנו אלא באותה ערוגה. דכיון שפילה באותה ערוגה צאונס אינו חייב להעלותה מאותה ערוגה אבל מערוגה לערוגה הוי כשדה אחר: שמן

